

“Ruh ise, tahrip ve inhilale maruz değil. Çünkü basittir; vahdeti var. Tahrip ve inhilal ve bozulmak ise, kesret ve terkip edilmiş şeylerin şe’nidir.” İzah eder misiniz?

Birçok maddeden teşekkül eden bir şey, zamanla bozulmaya ya da dağılmaya mahkûmdur. İnsanın bedeni de yüzlerce elementten meydana geldiği için, belli bir fitri ömrü vardır; ölür ve dağılır. Ama tek ve basit olan bir madde; dağılmaya ve bozulmaya elverişli değildir. **Ruh**, basittir yani terkip değildir; vahdeti olduğundan tahripten, bozulmaktan, dağılmaktan ve inhilalden mahfuzdur.

Basit; terkip olmayan demektir. Hepimizin bildiği gibi su bir terkiptir, ama onu meydana getiren oksijen ve hidrojen basittirler. Farklı şeylerden bir araya gelmeyen, tek bir şey olan yapı, mürekkebin tersi mânâsındadır. Parçalanıp dağılmak ise terkinin aslında vardır.

Ruh, parçalanmaz, bölümlerine ayrılmaz. Ruhta, akıl, hayal, hafıza gibi nice hisler ve latifeler bulunmakla birlikte bu kesret içinde ruhun vahdeti vardır. Yani bunlar bedenin organları gibi ayrı ayrı şeyler olmayıp, hepsi ruhta vahdete ermişlerdir. Bunları ruhtan ayrı düşünmek mümkün değildir. Demek ki, ruhun yapısında ebediyete uygun bir vaziyet vardır.

Ruhun sahip olduğu akıl, hayal, hafıza, vicdan, sevgi, korku gibi duygular ve latifeler, bedenin hücreleri yahut o hücrelerin atomları gibi deşillerdir. Yani, ruh onların bir araya gelmesiyle ortaya çıkmamıştır. Ruhta bütün bunlar mevcuttur, ama basit olarak, yani terkip şeklinde değil.

Bedenimizden misal verecek olursak, organlarımızın bir araya gelmesiyle bedenimizin varlığı tahakkuk eder. Bu organlardan birisini mesela, böbreği, safra kesesini çıkarsanız veya insan kaza geçirerek bir kolunu veya ayağını kaybetse, o noksanlıklarla birlikte varlığı yine devam eder. Ama ruh böyle değildir, ruhtan meselâ, hafızayı, sevgiyi, korkuyu çekip alamazsınız. Bunlar ruhun bölümleri veya organları gibi deşillerdir; hepsi bir şeydir.